

WOORD VAN DANK

Het is onmogelijk al degenen die mij bij de samenstelling van deze catalogus geholpen en gestimuleerd hebben persoonlijk te bedanken.. Mijn dank aan hen is er echter niet minder om! Enkele namen wil ik toch graag hier noemen.

Voor de eervolle opdracht en het in mij gestelde vertrouwen ben ik veel dank verschuldigd aan Prof. Dr. C. C. de Bruin. Zijn vertrouwen in de goede afloop, zijn geduld en de manier waarop hij mij steeds de vrije hand liet, hebben mij in staat gesteld dit boek zonder al te grote problemen te voltooien. Ik hoop van harte dat mijn werk aan zijn verwachtingen kan beantwoorden. Tegelijk dank ik de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO) en de Stichting Theologisch En Godsdienst-wetenschappelijk Onderzoek in Nederland (STEGON) voor het onbekrompen beschikbaar stellen van de financiële middelen die dit onderzoek mogelijk hebben gemaakt. In mijn dank betrek ik voorts Prof. Dr. W. P. Gerritsen (Rijksuniversiteit Utrecht) op wiens voorspraak mij de opdracht tot het schrijven van dit boek werd gegeven en die ook van begin tot eind van zijn warme belangstelling blijk gaf. Dan moet hier met dankbaarheid genoemd worden Dr. J. Deschamps (Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel) die mij op tal van handschriften attent maakte en voor wie geen vraag om inlichtingen te veel was. Prof. Dr. J. P. Gumbert (Rijksuniversiteit Leiden) dank ik voor zijn colleges paleografie en codicologie en voor de plezierige samenwerking bij het dateren van veel handschriften. Dr. P. F. J. Obbema (Conservator van de Westerse handschriften, Universiteitsbibliotheek Leiden) en Dr. F. P. van Oostrom (Utrecht) ben ik veel dank verschuldigd voor hun stimulerende kritiek bij het lezen van enkele hoofdstukken. Dr. P. C. Boeren (Rijswijk) wil ik graag hartelijk danken voor zijn inlichtingen omtrent enkele liturgische handschriften. De heer G. J. Brouwer dank ik voor de wijze waarop hij mij steeds toegang bood tot de veilingcatalogi in de Bibliotheek van de Vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels te Amsterdam.

Met de Bibliotheek der Rijksuniversiteit Leiden, waar ik per 1 september 1980 een halve betrekking mocht aanvaarden op de afdeling Westerse handschriften om te werken aan de Bibliotheca Neerlandica Manuscripta, kon een gunstige regeling van de arbeidstijden worden getroffen die mij in

staat stelde om naast mijn werk in Leiden met vaste regelmaat voort te kunnen werken aan mijn onderzoek voor het CSSN. Voor zijn bereidwillige medewerking zeg ik de bibliothecaris, Mr. J. R. de Groot, veel dank. Mijn collega's op de afdeling Westerse handschriften wil ik hartelijk danken voor hun meeleven bij de wording van dit boek: Pieter Obbema, Christiane Berkvens-Stevelinck, Arno Groenendijk en Jan Willem Klein.

Tallose malen was ik te gast op de handschriftenafdelingen van de beide Koninklijke Bibliotheken in Nederland en België. Graag wil ik Mevr. Dr. A. S. Korteweg ('s-Gravenhage) en Dr. G. Dogaer (Brussel) alsmede hun stafleden, hartelijk danken voor de vriendelijke wijze waarop zij mij vrijelijk op hun afdelingen met de handschriften hebben laten werken. Van de vele handschriftenconservatoren en hun medewerkers in andere bibliotheken noem ik in dank voor hun bereidwillige medewerking: Dr. G. Achten (Berlijn, Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz), Dr. K. H. Staub (Darmstadt, Hessische Landes- und Hochschulbibliothek), Dr. G. Powitz (Frankfurt am Main, Stadt- und Universitätsbibliothek), Prof. Dr. A. Derolez (Gent, Universiteitsbibliotheek), Dr. E. Horváth (Hamburg, Staats- und Universitätsbibliothek), Drs. M. Engels (Leeuwarden, Provinciale Bibliotheek), de heer P.-P. Ekström (Lund, Universiteitsbibliotheek), Drs. K. van der Horst (Utrecht, Universiteitsbibliotheek), Prof. Dr. O. Mazal en Dr. I. Németh (Wenen, Österreichische Nationalbibliothek) en Dr. W. Milde (Wolfenbüttel, Herzog August Bibliothek).

Ten slotte mag ik met veel plezier Dienneke Biemans-van Bennekom noemen: zij is mij steeds tot een morele en daadwerkelijke steun geweest waarvoor ik haar niet genoeg kan danken!

Utrecht, juli 1982

JOS BIEMANS

alsoe ghine opuaert saghet in reynde
vander werlt ten vonnisse. Dese achter-
ste processie die die iongheren deden
mit ihu die hout die heike des sonne
daghes want die processie gaet vther
kercken ende coemter weder in alsoe
die iongheren na ihesus ghingen wt
iherusalem ende quamen weder in
iherusalem. Ende die processie volget
na dat cruce alsoe die iongheren na
ihu wt ghingen. Ende al wast dat si
doe weder kercken sonder ihu noch
mit luert die processie weder miten
cruce om dat ihesus seide. siet ic bin
mit v roeten eynde van der werlt. En
men sal weten doe iest die heilige ke-
ke begonste dat men den sonnedaghe
vierde alsoe nu doet ende oer den don-
redach vierde men om een ghedencken
van ihesus opuaert. Ende si deden doe
des donredaghes oer processie niet om
dat men nu soe vele soesten vande he-
ligen hout soe is die vierde vanden don-
redage af gheliet. Ende men doet die
processie des sonnedaghes enen sal oer
merken dat ghescreuen is dat enoch
ouer gheuoert was en helyas op ghe-
uoert azer ihesus voert op mit sinre
propere macht. Ende vande ewangelie

Hier beghint die voerspinke vander a-
postelen vterker. Nicolaus historica

Iden neghentiensten ier van
abruus des herfes rike doe in
latus procreere en ontfange
te ende redere van iuda was
Ende vitellus rechte van si-
en soe waer onse here ghe-
passet en verrees. Ende doe hi verreesen
was soe prouede hi mit vele vrouwen
dat hi waerlic verreesen was. Want hi
roende vele tekenen in sinen lichame
dat yeghen natuer was in enen ontfest
liken lichaem om dat hi daer niet wo-
uen wille dat hi waerlic verreesen was
Ende om dat hi vanden apostelen en
van haren nauvolgers alle twaueinge
nemen wilde. Want hi at en dronck mit
hem al en heeft een geestlic lichaem
van lisscheyten niet te doen. En coen-
de oer in sinen lichame die lisscheyne
van sinen hulgen v wonden al en mach
een ontfestlic lichaem enighen lech
an hem hebben bi natueren. Alsoe ic die
ke gheset heb die dit boec scerft hi wa-
cher hem wel dat hi die boefscap maect

Hier beghint dat boec vander apostel
waer dat sinte lucas bescreift. Capittel

Iesse redene o the-
ophile heb ic ghe-
daen van al dien
dat ihesus begon-
ste te doen ende
te leren tot in
dien daghe dat
hi den apostel
beual die hi bi
den heiligen geest
verrees ende hi
op waer ontfien. Ende desen ghaf
hi hem leuende na sinre passien in
vele vrouwen. xi. daghe dore dat hi he-
openbaerde ende sprac hem vanden
rike godes. Nicolaus historica

En sal niet wanen dat hi hem
des daghes openbaerde binnen
den xi. daghen. azer binnen soe vele
daghe openbaerde hi hem. x. weeren
alsoe men mit ewangelium leest. Want
men vint dat hi in die paeschdaghe
v weuen openbaerde iest maten
magdalenen. anderweef den vromen
die vanden graue quamen die he an-
beden ende sine voete liden. Derde
weef sinte petere al en is dat niet
wel clare in die ewangelie. Vierde wef
den twe iongheren die ghingen in e-
maus. Viste wef den x. apostelen
dag thomaes niet mede en was. Deste
weef ouer achte daghe doe thomas